

інтелектуальним, професійним та особистісним утворенням, що формується в процесі професійної підготовки, проявляється, вдосконалюється у фаховій діяльності. Відповідно до вимог технологічної освіти, професійна компетентність є складовою результату професійної підготовки майбутніх учителів технологій і має реалізуватися на основі компетентнісного підходу та гарантувати студентам одержання, крім професійних знань у галузі педагогічної та технологічної освіти, також формування різноманітних компетентностей, завдяки яким майбутній учитель технологій набуває високої майстерності, комунікативних здібностей, вмінь приймати оптимальні рішення.

Література

1. Борисенко Н. Професійна підготовка майбутніх учителів технологій в умовах сучасного освітнього простору / Н. Борисенко // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2011. – № 4. – Ч.
2. – С. 295–301. 2. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / авт.-укладач Н. П. Новолокова. – Харків: Основа, 2011. – 176 с.
3. Коберник О. Сутнісна характеристика проектування педагогічного процесу / О. Коберник // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / гол. ред.: М. Т. Мартинюк. – Умань: ПП Жовтий О.О., 2012. – Ч. 2. – С. 101–110.
4. Оршанський Л. Структурна модель ступеневої підготовки сучасного вчителя трудового навчання / Л. Оршанський // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. – 2007. – № 8 – С. 36–40.
5. Професійна підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності: монографія / [О. А. Дубасенюк, Т. В. Семенов, О. Є. Антонова]. – Житомир: Житомир. держ. пед. ун-т, 2003. – 192 с.
6. Сидоренко В. К. Що заважає подолати невідповідність підготовки вчителя трудового навчання потребам сучасної школи / В. К. Сидоренко // Трудова підготовка в сучасній школі. – 2013. – № 5. – С. 2–6.
7. Стешенко В. В. Теоретико-методичні засади фахової підготовки майбутнього вчителя трудового навчання в умовах ступеневої освіти: монографія / В. В. Стешенко. – Слов'янськ: СДПУ, 2004. – 188 с.

Світлана Озуй

викладач вищої категорії – методист

Полтавського кооперативного коледжу, аспірант,

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

м. Полтава

ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ 1-2-РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ

Постановка проблеми. Поглиблення нових ринкових відносин в економічному житті країни вимагають формування нових знань, освоєння економічних механізмів регулювання ринків, адекватних новим умовам ринкових трансформацій та інтеграції у світовий ринок. Для того, щоб задовольнити попит на ринку праці відповідними фахівцями, необхідно створити оптимальні організаційно - методичні умови для модернізації та подальшого розвитку системи вищої освіти. Одним із ефективних напрямів модернізації освіти у професійній педагогіці науковцями визнаний компетентнісний підхід, метою якого є формування в майбутнього викладача фахової компетентності, а основою - формування відповідних компетенцій.

Аналіз останніх досліджень. На сьогодні вже є значна кількість науково-теоретичних і науково-методичних робіт, у яких аналізується суть компетентнісного підходу (Н.М. Бібік, Є.Ф. Зеєр, Т.В. Іванова, Л.Г. Кайдалова, С.Ф. Клепко, М.П. Костюченко, О.В. Овчарук, О.І. Пометун, Г.В. Терещук, А.В. Хуторський та ін.); проблеми формування ключових компетенцій (В.І. Байденко, М.А. Бочарнікова, Г.Р. Гавришак, І.І. Драч, І.А. Зимня, В.В. Щербакова та ін.).

Виклад основного матеріалу дослідження. На теренах України переважно вивчаються проблеми формування компетентності учнів (С.П. Бондар, В.П. Бурлаченко, О.І. Пометун), майбутніх кваліфікованих робітників (Т.М. Герлянд) та студентів (І.В. Головніва). Упровадженням компетентнісного підходу в практику ВНЗ України опікуються Н.М. Бібік, Г.Р. Гавришак, І.І. Драч, Л.Г. Кайдалова, С.Ф. Клепко, О.В. Овчарук та ін. Проте, незважаючи на збільшення кількості наукових публікацій з проблем компетентнісного підходу, понятійний апарат, що характеризує суть цього підходу в освіті, ще не достатньо обґрунтований. Немає науково-методичних розробок, що стосуються особливостей формування фахової компетентності майбутніх викладачів спеціальних дисциплін, а викладачі практики не завжди уявляють, як можна реалізовувати компетентнісний підхід у навчанні. Наразі виникла суперечність між вимогами стратегії модернізації освіти шляхом застосування компетентнісного підходу до процесу і

результатів навчання та неопрацьованістю його методології, теорії і практики в освітньому процесі коледжів; між необхідністю використання компетентнісного підходу і недостатньою обізнаністю викладачів з методологією та методикою його впровадження. Крім того, історіографія проблеми свідчить, що формування фахової компетентності викладачів спеціальних дисциплін у галузі харчової промисловості ще не було предметом спеціального дослідження.

Отже, зміна характеру й змісту праці фахівців галузі харчового виробництва та підвищення вимог роботодавців до рівня фахової компетентності працівників, що диктують необхідність упровадження компетентнісного підходу в підготовці майбутніх викладачів, і недостатня опрацьованість методології, теорії і практики впровадження компетентнісного підходу в освітній процес коледжів, відсутність спеціальних досліджень проблем формування фахової компетентності викладачів спеціальних дисциплін зумовлюють актуальність і доцільність теми дослідження «Формування організаційно – методичної компетентності майбутніх викладачів спеціальних дисциплін вищих навчальних закладів 1 – 2 рівня акредитації». Організаційно – методична компетентність майбутнього викладача формується на засадах теоретичних знань, практичних умінь, значущих особистісних якостей та життєвого досвіду, що зумовлює готовність фахівця до виконання професійних обов'язків та забезпечує високий рівень його самоорганізації. Зміст цього поняття обумовлюється багатьма факторами, зокрема, рівнем розвитку техніки, науки, економіки, освіти; процесами, які відбуваються в суспільстві; суспільним замовленням. Підсумовуючи основні підходи до розуміння понять «компетентність» та «організаційно – методична компетентність», можна стверджувати, що все це професійна компетентність - це професійно-статусні можливості щодо здійснення людиною державних, соціальних й особистісних повноважень у професійній діяльності. Компетентність характеризує інтегрованість людини в професійну діяльність, наявність соціальної та психологічної зрілості, професійне спрямування світогляду особистості та наявність відповідних ціннісних орієнтацій. В наукових дослідженнях поняття «компетенція» визначається як [8]: єдність знань, навичок та відносин у процесі професійної діяльності, обумовлених вимогами посади, конкретної ситуації, цілями організації (Ю.І. Алюшина і Н.А. Дмитрієвська); діяльнісна складова отриманої освіти, що допомагає проявитися знанням, умінням і навичкам у незнайомій ситуації, тобто є більш високим рівнем узагальнення останніх (С.Е. Шишов і І.Н. Агапов); сукупність професійно-значущих якостей та проявлення творчості в процесі професійної діяльності (В.Л. Шаповалов і В.І. Горова). Як бачимо, організаційно - методична компетентність сучасного спеціаліста є складним багатокомпонентним поняттям, яке в сучасній науковій літературі характеризується з точки зору кількох наукових підходів: соціокультурного, діяльнісного, комунікативного, професійного, контекстно-інформаційного та психологічного. Кожен із названих підходів не вичерпує наукового аналізу проблеми професійної компетентності повністю; всі ці підходи знаходяться у взаємозв'язку один з одним і взаємодоповнюють один одного.

Перш за все, процес підготовки сучасного викладача вищих навчальних закладів має визначитися стратегічними напрямками розвитку світової освіти. Після підписання Болонської декларації з'явилися нові інструменти й ініціативи, що сприяють реалізації цілей формування загального європейського простору вищої освіти. Функціонують ефективні програми та проекти для вироблення загального розуміння змісту кваліфікацій у термінах компетенцій та формування переліку ключових освітніх компетенцій, а тому числі і організаційно - методичних.

Компетентність трактується як здатність особистості успішно задовольняти індивідуальні та соціальні потреби, діяти й виконувати поставлені завдання. Кожна компетентність побудована на поєднанні взаємовідповідних *знань, умінь і практичних навичок, ставлень і цінностей, поведінкових компонентів*, усього того, що може мобілізувати особистість до активної дії. Сутність поняття "компетентність" автори розглядають по-різному. У вузькому розумінні вона трактується як володіння знаннями, що дозволяють судити про будь-що компетентно, висловлювати авторитетне судження. Водночас компетентність розглядається як рівень досягнення компетенцій, тобто тих ключових питань, щодо яких фахівець має належні знання і досвід. Таким чином, **компетентність** – це особистісна якість працівника, що виявляється у стійкій здатності до виконання певних функцій, визначених видом професійних занять чи вимогами робочого місця. Тобто це комплексна характеристика особистості, що виявляється в конкретній діяльності та охоплює знання, вміння, навички й досвід з урахуванням здібностей, мотивації та особистісних особливостей. Дослідження структури компетентності дозволяють виокремити діяльнісну та комунікативну її підструктури. Перша включає знання, вміння, навички і засоби здійснення спілкування у межах суб'єкт-суб'єктної моделі взаємовідносин учасників навчального процесу. Вершиною професійної майстерності як творчої самореалізації особистості вважають **професіоналізм**. Вирішальними факторами професіоналізму управління вчені вважають такі:

- комплекс знань, що дозволяють розпізнавати проблеми та знаходити способи їх рішення;
- досвід управлінської діяльності як комплекс знань і навичок, набутих у процесі практичної діяльності методом проб і помилок, оцінювання та усвідомлення успіху, аналізу недоліків;

• мистецтво управління, оскільки управління – це взаємодія з людьми, комунікація, узгодження їхньої діяльності; уміння налагоджувати зв'язки і формувати позитивні стосунки в колективі є "мистецтвом управління", в основі якого – індивідуальні здатності та якості керівника;

• середовище як оточення, що розкриває потенціал професіоналізму всієї системи управління: персонал управління, професійні якості працівників системи управління, організація управління – розподіл функцій, ставлення до роботи, технологія вирішення проблем, взаємодія ланок, інформаційне забезпечення тощо.

Висновки. Отже, компетентність і професіоналізм є головними чинниками суб'єктної реалізації індивіда. При цьому регулюючим фактором професійного зростання та творчої активності викладача є самосвідомість як досить сталий комплекс уявлень і суджень про себе, власні вміння, навички і можливості

Література

1. Білуха М.Г. Основи наукових досліджень: підручник [для студ. екон. спец. вузів] / М.Г. Білуха. – К.: Вища школа., 1997. – 271 с.
2. Введенський В.Н. Моделювання професійної компетентності педагога / В.Н. Введенський // Педагогіка. – 2003. – № 10. – С. 51-55.
3. Васильченко Л.В. Професійна компетентність керівника школи / Л.В.Васильченко, І.В.Гришина. – Харків : Основа, 2006. – 208 с.
4. Вишнякова С.М. Професійна освіта : словник [Електронний ресурс] / С.М.Вишнякова. – Режим доступу: <http://www.gazym.ru/spravochniki/slovar/135641-vishnyakova-sm-professionalnoe-obrazovanie-slovar-klyuchevye-ponyatiya-terminy-aktualnaya-leksika.html>.
5. Горкуненко П.В. Формування професійної компетентності викладача педагогічного вищого навчального закладу I–II рівнів акредитації в контексті загальноєвропейської інтеграції [Електронний ресурс] / П.В. Горкуненко // Нова педагогічна думка. – 2010. – №1. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npd/2010_1/Gorkunen.pdf.
6. Даниленко Л.І. Менеджмент інновацій в освіті / Л.І. Даниленко. – К. : Шкільний світ, 2007. – 120 с.
7. Дафт Р.Л. Менеджмент / Р.Л. Дафт. – СПб. : Питер, 2007. – 387 с.
8. Запалацкая В.С. Формирование профессиональной компетентности руководителей в области стратегического управления развитием муниципальных образовательных систем : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 [Электронный ресурс] / В.С. Запалацкая. – Режим доступа: <http://www.disserscat.com/content/formirovanie-professionalnoi-kompetentnosti-rukovoditelei-v-oblasti-strategicheskogo-upravle>.

Наталія Орлова
аспірант кафедри основ виробництва та дизайну
факультету технологій та дизайну,
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка,
м. Полтава

СУЧАСНІ МЕТОДИ ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку української держави характеризується стрімким зростанням дизайн-процесів, проникненням художньо-естетичного начала в усі сфери людського життя. Це породжує нові тенденції та напрями у розвитку національної системи освіти, що ґрунтуються на інтеграції технічних дисциплін з гуманітарно-естетичними. Художньо-графічна підготовка визначається як важлива складова професійної компетентності викладачів спеціальних дисциплін, що найбільш повною мірою реалізується на заняттях з конструювання та моделювання одягу. Навчальна художньо-графічна діяльність при проектуванні швейних виробів робить вагомий внесок у розвиток проектно-технологічної культури студентів, розвиває інтелект, естетичні почуття, творчі здібності, психомоторні якості, формує прагнення завжди і в усьому діяти за законами краси, а отже сприяє повноцінному, гармонійному розвитку студента як особистості і як майбутнього працівника. Робота у графічних автоматизованих системах розширює та поглиблює художньо-графічну підготовку фахівців легкої промисловості відповідно до сучасних технологій.

В умовах запровадження проектно-технологічного підходу якісна художньо-графічна підготовка стає професійною необхідністю. Проте, як свідчать наукові дослідження, ця складова професійної компетентності викладача професійної освіти часто не відповідає потрібному рівню розвитку, що вступає